

Izveštaj sa održavanja IV sjednice Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske za implementaciju Sporazuma između Republike Crne Gore i Republike Bugarske o ekonomskoj saradnji

Četvrta sjednica Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske za implementaciju Sporazuma između Republike Crne Gore i Republike Bugarske o ekonomskoj saradnji („Mješovita komisija“) održana je u Sofiji, 18. i 19. novembra 2019. godine. Crnogorsku stranu predvodio je kopredsjedavajući Mješovite komisije, g. Nikola Vujović, dok je bugarsku delegaciju predvodio kopredsjedavajući bugarskog dijela Mješovite komisije, g. Žečo Stankov, zamjenik ministra energetike.

Sa ciljem definisanja potencijalnih oblasti za realizaciju saradnje, strane su razmijenile ključne informacije o bilateralnim trgovinskim odnosima i investicionim mogućnostima u obje zemlje. Obje delegacije izrazile su zajedničko interesovanje za pronalaženje efektivnijih načina saradnje.

Na zasijedanju Mješovite komisije razmotreni su konkretni modaliteti saradnje u cilju unapređenja bilateralnih ekonomskih odnosa i daljeg razvoja međusobne saradnje u oblastima koje su definisane kao obostrano korisne:

- ekonomska saradnja (uključujući trgovinu, investicije, industriju, mala i srednja preduzeća, tehnologiju i inovacije),
- energetika,
- nauka,
- turizam,
- poljoprivreda i šumarstvo,
- regionalni razvoj.

Četvrtu sjednicu Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske otvorili su g. Nikola Vujović, državni sekretar ministarstva ekonomije, kopredsjedavajući crnogorskog dijela Mješovite komisije, i g. Žečo Stankov, zamjenik ministra energetike, kopredsjedavajući Mješovite komisije sa bugarske strane. U svom uvodnom izlaganju g. Vujović je naglasio da Crna Gora i Republika Bugarska imaju tradicionalno dobre političke odnose koje je neophodno unaprijediti intenziviranjem ekonomske saradnje u mnogim oblastima koje su prepoznate kao obostrano korisne.

Prva tema sastanka odnosila se na razvoj spoljno-trgovinskih odnosa i ostvaren nivo investicija između dvije zemlje u poslednjih par godina. Naglašena je potreba koordiniranih aktivnosti svih institucija obje zemlje koje su zadužene za promociju investicija i izvoza, kako bi se u većoj mjeri prepoznale mogućnosti za ulaganja bugarskih kompanija u Crnu Goru, kao i povoljan investicioni ambijent Crne Gore.

Strane su zajednički ocijenile da postoji potencijal za povećanje nivoa spoljno-trgovinske razmjene između Crne Gore i Republike Bugarske, pri čemu je konstatovano da nivo robne razmjene ne održava tradicionalno odlične odnose ostvarene na političkom nivou, te je potrebno dodatno raditi na unapređenju saradnje između privrednih i poslovnih udruženja dvije zemlje.

U želji da se dodatno unaprijedi ekonomska saradnja između dvije zemlje dogovoreno je da se nastavi saradnja između Privredne komore Crne Gore i relevantnih bugarskih institucija i poslovnih udruženja, kroz razmjenu informacija o privrednim sajmovima, poslovnim forumima i ostalim poslovnim događajima

Naglašena je potreba saradnje u oblasti industrije, naročito u proizvodnji čelika, aluminijuma, tekstila, odjeće, kao i u oblasti drvoprerađivačke i prehrambene industrije, te su se strane saglasile da se intezivira saradnja u toj oblasti.

Bugarska strana je iznijela zainteresovanost državnog privrednog društva „National Company Industrial Zones PLC“ (NCIZ), koje je specijalizovano za dizajniranje, izgradnju i upravljanje industrijskim, ekonomskim i slobodnim zonama, da uspostavi direktnu saradnju sa crnogorskim društvima koja su zainteresovana za osnivanje proizvodnih pogona u Bugarskoj. U tom smislu je ponuđena razmjena iskustva i znanja (know-how) o promociji investicija, planiranju, razvoju, izgradnji i upravljanju industrijskim zonama.

Strane su konstatovale značaj malih i srednjih preduzeća za ekonomski rast obje države i saglasile se da se dalja saradnja u ovoj oblasti nastavi razmjenom iskustva i najbolje prakse u promociji malih i srednjih preduzeća, te implementacijom projekata finansiranih od strane EU, inovacijama i preduzetničkim obrazovanjem, kao i pristupu stranim tržištima i izvorima finansiranja.

U cilju daljeg razvoja saradnje u oblasti tehnologije i inovacija, sa fokusom na novoosnovana preduzeća koja se bave inovacijama (start-ups), dogovoreno je da se u što skorije vrijeme potpiše Memorandum o razumijevanju između Ministarstva nauke Crne Gore i Agencije za promociju malih i srednjih preduzeća Bugarske.

Obje strane su se složile da treba raditi na jačanju saradnje u oblasti energetike, naročito u okvirima međunarodnih inicijativa i regionalnih projekata. Bugarska strana je ponudila podršku izgradnji moderne energetske infrastrukture u Crnoj Gori, kao i svoju podršku razvoju berze električne energije u Crnoj Gori, a strane će zajednički raditi na uspostavljanju regionalne berze električne energije.

Tokom sjednice Mješovite komisije osnovana je i bilateralna radna grupa za energetske saradnju, čiji će zadatak, pored jačanja saradnje u energetske sektoru, biti i iznalaženje modaliteta saradnje u smislu korišćenja javnih prenosnih kapaciteta Crne Gore u skladu sa pravilima EU, kao i mogućnosti saradnje na novim projektima za proizvodnju energije u obje zemlje.

Strane su se saglasile sa mogućnostima unapređenja saradnje u oblasti nauke, te je dogovoreno da se preduzmu naredni koraci na implementaciji Programa naučne i tehničke saradnje između Ministarstva nauke Crne Gore i Ministarstva prosvjete i nauke Republike Bugarske, koji je potpisan 22. jula 2015. godine. Takođe je dogovoreno jačanje saradnje u okviru regionalnog projekta uspostavljanja Međunarodnog instituta za održive tehnologije Jugoistočne Evrope (SEEIIST), naročito vezano za predstojeće aktivnosti u okviru nadležnosti Udruženja SEEIIST-a i izrade pravnih pretpostavki za osnivanje SEEIIST Instituta, kao i zajedničko učešće u međunarodnim naučnim programima, kao što su Okvirni programi Evropske unije „Horizon 2020“ i „Horizon Europe“.

U cilju daljeg razvoja saradnje i jačanja međusobnih veza u oblasti turizma, te podsticanja investicija i projekata koji vode ka održivom razvoju sektora turizma, istaknuta je neophodnost intenziviranja aktivnosti na promociji turističke ponude obje zemlje. Takođe je naglašen značaj dobre saradnje u okviru Svjetske turističke organizacije, učešća u projektu EUSDR prioritarna osa PA 3 Strategije EU za dunavski region, Crnomorske ekonomske saradnje /BSEC/, kao i ostalih međunarodnih organizacija u oblasti turizma. Tokom komisije se razgovaralo i o zajedničkom predstavljanju na udaljenim tržištima, kao npr. na tržištu NR Kine, a i o uspostavljanju operativne Radne grupe za turizam shodno Sporazumu o saradnji u oblasti turizma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske, potpisanog u junu 2016. godine.

U oblasti poljoprivrede i šumarstva je dogovoreno jačanje saradnje po pitanju razmjene informacija o širenju bolesti životinja na teritorijama obje zemlje, uslova za uvoz životinja, stočne hrane, neživotinjskog i biljnog porijekla, na teritoriju Crne Gore, razmjene iskustava i stručnog znanja u oblasti šumarskih politika, upravljanja šumama, borbe protiv klimatskih promjena i upravljanje prirodnim parkovima, razmjene iskustva vezano za predpristupne programe EU i pregovore sa EU u oblasti poljoprivrede i bezbjednosti hrane, te intenziviranje i diversifikacija trgovine poljoprivrednim proizvodima između dvije zemlje. Takođe je naglašeno tokom sjednice da će se dalja saradnja u oblasti šumarstva nastaviti kroz implementaciju Deklaracije o namjeri između Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore i Ministarstva poljoprivrede, prehrane i šumarstva Republike Bugarske, koja je potpisana 15. oktobra 2019. godine.

Naglašeno je da strane podstiču dalji razvoj saradnje na implementaciji Strategije EU za dunavski region i Dunavski transnacionalni program 2014-2020 i da će nastaviti sa ulaganjem napora kako bi se implementiralo održivo partnerstvo na zajedničkim projektima od obostranog interesa.

Tokom zasjedanja Mješovite komisije održan je i bilateralni susret g. Nikole Vujovića, državnog sekretara u ministarstvu ekonomije sa g. Žečo Stankovim, zamjenikom ministra energetike, i tom prilikom se razgovaralo o mogućnostima dalje saradnje u oblasti trgovine, investicija i energetike.

Strane su se saglasile da se naredna sjednica Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske održi u Podgorici, na dan koji će biti utvrđen putem diplomatskih kanala.

U Prilogu usvojeni Protokol sa četvrte sjednice Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske (Protokol)

Ocjena sjednice:

Četvrta sjednice Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske za implementaciju Sporazuma između Republike Crne Gore i Republike Bugarske o ekonomskoj saradnji je održana u skladu sa planiranom agendom, ali bez prisustva svih relevantnih predstavnika Republike Bugarske tokom radnog dijela Mješovite komisije.

Takođe, pregovori nisu protekli tačno, kako je trebalo da bude imajući u vidu da je najveći dio Protokola već unaprijed bio usaglašen, već je bugarska strana insistirala da se u tekst unese nova odredba kojom se za Crnu Goru definiše obaveza izmirivanja duga Kombinata aluminijuma Podgorica, u iznosu od 75 hiljada dolara, koji je nastao 1975. godine i koji obuhvata sve zatezne kamate za prethodni četrdesetogodišnji period.

U cilju rješavanja navedenog problema i kako bi došlo do potpisivanja usaglašenog teksta Protokola, održan je sastanak tete-a-tete između kopredsjedavajućih Mješovitom komisijom. Tokom navedenog sastanka je postignut dogovor da eventualna dugovanja ne mogu opterećivati tekst Protokola i da se rješenje za ovo pitanje mora tražiti standardnim kanalima, te da navedena odredba ne može biti sastavni dio Protokola.

Predlog zaključaka:

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ 2020. godine usvojila Izvještaj sa održavanja IV sjednice Mješovite komisije za ekonomsku saradnju između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske za implementaciju Sporazuma između Republike Crne Gore i Republike Bugarske o ekonomskoj saradnji, održane u Sofiji, 18. i 19. novembra 2019. godine.